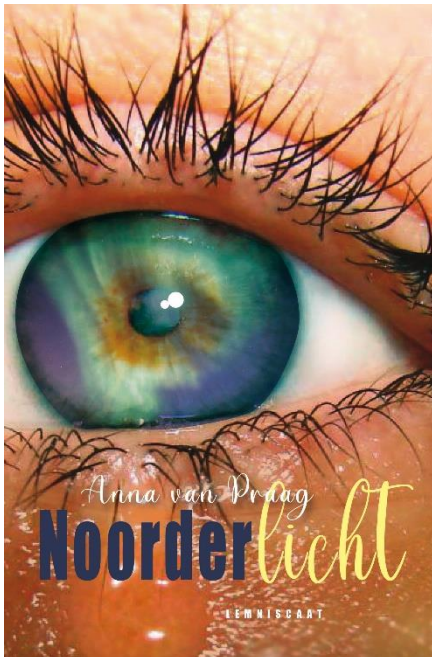

Lessuggesties bij:

ISBN: 9789047712534

Prijs: € 15,99

Noorderlicht

Anna van Praag
Uitgeverij Lemniscaat

Vakken en/of lesonderdelen: aardrijkskunde, bewegingsonderwijs, Engels, geschiedenis, klassieke cultuur, kunst, maatschappijleer, mens en natuur, Nederlands, tekenen

Over het boek:

Als Ive met haar vader op weg is naar een Waddeneiland, krijgen ze een auto-ongeluk. Dat kan er ook nog wel bij. Een week op een enorm saai, regenachtig eiland. Met ouders die alleen maar met zichzelf bezig zijn. Ive kan zich wel een spannender vakantie voorstellen.

Door het ongeluk blijft bovendien haar hoofd pijn doen. Het is soms moeilijk te zien wat echt is en wat niet. Hoe zit het met die visser, Stanley, die woont in een verlaten strandtent? En met die vrouw met de slangenharen? En vooral met Evi, de meest stoere vriendin die je je kunt wensen, die er altijd is als Ive haar nodig heeft?

Truth or dare? vraagt Evi.

Dare, zegt Ive. Natuurlijk.

Een verhaal over weglopen en terugkomen, over vasthouden en loslaten, over licht en donker.

Meer informatie op: www.lemniscaat.nl

Over de auteur

Anna van Praag (1967) schrijft jeugdboeken, blogs, columns en artikelen voor kranten en tijdschriften (zoals LINDA). Ze publiceerde al meerdere kinder- en jeugdboeken en maakte naam met haar detectiveserie over Isabel Snoek en haar jeugdroman *Nooit meer lief*. Ze houdt een populair blog bij en schreef onder meer columns voor *Het Parool*.

Bij Lemniscaat verschenen van haar hand *Kom hier, Rosa, Een heel bijzonder meisje* en *Noorderlicht*.

Thema's: donker, licht, loslaten, ontmoetingen, ongeluk, terugkomen, vasthouden, vriendschap, weglopen

Lessuggesties

Doelgroep:	<i>Noorderlicht</i> is geschikt voor kinderen vanaf 12 jaar. Onderstaande opdrachten zijn bedoeld voor leerlingen vanaf klas 1 van het voortgezet onderwijs
Tijdsinvestering:	Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van een half lesuur tot meerdere lesuren.
Uitvoering:	Klassikale of individuele start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk.

Inleiding

Een van de thema's van *Noorderlicht* is "licht en donker". Als je zelf met je rug tegen de zon in gaat staan, zie je op de grond een schaduw van jezelf. Je schaduw lijkt precies op jou, maar je ziet geen details, alleen een donkere vorm. Stel je voor dat je schaduw een versie van jezelf was zoals je zou willen zijn, bijvoorbeeld een bekende artiest, een belangrijke wetenschapper of een succesvolle sporter, of misschien wel met een ander uiterlijk of andere kleding, hoe zou jouw schaduw er dan uitzien?

Maak een tekening van jezelf met je schaduw, maar teken jouw schaduw zoals je graag zou willen zijn.

Uitvoering

Maak een keuze uit de onderstaande lessuggesties en leid deze in bij de leerlingen.

De moeilijkheidsgraad van de mogelijkheden wordt aangeduid met de volgende symbolen:

eenvoudig

gemiddeld

moeilijk

Leesverslag

Lees het hele boek *Het Noorderlicht* en maak er een leesverslag van. Op lesmaker.be vind je een voorbeeld van een leesverslag. Informeer of dit verslag voldoet aan de eisen die jouw docent stelt.

Podcast

Een podcast is een korte audio-uitzending dat veelal op het internet of via een streamingsdienst wordt uitgezonden.

Opdracht

Maak samen met een of meerdere klasgenoten een podcast waarin je *Het Noorderlicht* bespreekt. Je kunt hiervoor gebruik maken van de leesclubvragen die beschikbaar zijn bij dit boek op de site van uitgever Lemniscaat.

Begin je podcast door kort te vertellen over welk boek jullie gaan praten, stel jezelf dan kort voor en begin daarna de discussie. Aan het einde van de podcast zegt iedereen kort waarom ze het boek wel of niet zouden aanraden aan leeftijdsgenoten. Beëindig de podcast door de luisteraars te bedanken voor hun aandacht. De podcast duurt ongeveer vijftien minuten.

Zelfportret in een gebroken spiegel

In het motto van het boek wordt het sprookje van de Sneeuwkonigin verteld. Er staat dat een spiegel in honderden miljoenen stukken brak en over de hele wereld terecht kwam. Het spreekwoord zegt dat scherven geluk brengen maar de scherven van de spiegel van de Sneeuwkonigin brachten juist ongeluk. Als je een stukje in je oog kreeg, zag je alles verdraaid en had je alleen maar oog voor wat lelijk was.

Opdracht

Als je naar jezelf kijkt in een gebroken spiegel zie je er heel anders uit dan wanneer je in een spiegel kijkt die heel is.

Maak een tekening van jezelf in een gebroken spiegel. Let goed op hoe het gebroken glas een andere vorm aan je gezicht geeft.

Klimaatverandering

De vader van Ive maakt sponzen die – net als de zeedieren met dezelfde naam – het zeewater zuiveren. Op die manier helpt hij mee om het milieu te redden en de klimaatverandering tegen te gaan.

Klimaatverandering is een groot probleem en er moet iets worden gedaan om het proces te stoppen. Wat is klimaatverandering precies? En waaraan merk je eigenlijk dat het klimaat aan het veranderen is?

Opdracht

Download [deze lesbrieven](#) over klimaatverandering en maak de opdrachten. Vraag aan je docent wat je moet doen met de antwoorden van de opdrachten.

Voor de docent

U kunt ervoor kiezen om de opdrachten te beoordelen en mee te laten tellen voor het rapport. U kunt er ook voor kiezen om de opdrachten op een andere manier te laten verwerken, bijvoorbeeld door middel van een mondelinge of schriftelijke presentatie.

Eilanderkoek: streekgerechten

De vader van Ive koopt een lekkere koek voor bij de koffie. Het is een koek die typisch is voor het eiland waar ze zijn. Ive vindt dat het een beetje naar taaitaai smaakt. Heeft de regio waar jij woont ook een lekkernij of een gerecht dat typisch voor de streek is?

Opdracht

Maak een reclamecampagne om je eigen streekgerecht heen. Je moet een poster maken én een reclamespotje.

Reclameposter

Op de reclameposter moeten in elk geval de volgende dingen komen te staan:

- Afbeelding van het product
- Naam van het product

- Pakkende slogan
- Prijs van het product
- Aanbeveling van een tevreden klant

Reclamespotje

- Verzin een slogan die goed bij het product past
- Zoek dingen die je kunt laten zien in je reclamespotje
- Schrijf een script. Een script is de tekst die je gaat zeggen in je reclamespotje. Bedenk goed waar je reclame voor maakt en wat je daarover wilt zeggen
- Neem het reclamespotje op. Je hebt hiervoor nodig: een videocamera, of een telefoon die filmpjes kan opnemen en iemand die de camera/telefoon voor je bedient

Tips voor het script

- Stel ja / nee vragen aan de kijker thuis. Bijvoorbeeld: 'Eet u ook graag ...', of 'Vindt u het ook zo lastig om iets nieuws te verzinnen om te eten?'
- Laat iemand zien die het product eet
- Laat mensen die tevreden zijn iets zeggen over het product. Het zou helemaal leuk zijn als een beroemdheid iets leuks zegt over het product. Als een beroemdheid iets leuk vindt, willen 'gewone' mensen het vaak ook wel proberen. (Je mag natuurlijk zélf de beroemdheid spelen!)
- Vergelijk dit product met een ander vergelijkbaar product. Jouw product is natuurlijk wel het beste
- Bedenk of iemand het reclamespotje gaat presenteren of dat je gebruik maakt van een voice-over. Bij een voice-over hoor je wel de stem van de presentatrice of presentator, maar je ziet die persoon niet

Let op: Het spotje moet ongeveer 30 seconden duren.

Sporten

Ive is heel sportief. Ze zit op voetbal en ze loopt hard. Ze baalt er een beetje van dat ze al op de eerste dag van de vakantie naar het eiland gaan want zo mist ze het voetbaltoernooi. Haar vader stelt voor om samen te gaan joggen maar Ive vindt haar vader niet fit genoeg om dat samen te doen.

Opdracht

Je docent lichamelijke opvoeding heeft jou gevraagd om een voetbaltoernooi voor jouw school te organiseren.

Het toernooi moet aan de volgende eisen voldoen:

- Het wordt op één dag gespeeld

- Elke klas doet met twee teams mee. Elk team heeft zes spelers. De teams moeten gemengd van samenstelling zijn
- Er is een apart toernooi voor de onderbouw en de bovenbouw
- Je kunt de gymzaal of gymzalen gebruiken maar ook het buitenterrein
- Er wordt in poules van vier ploegen gespeeld. De winnaar van elke poule gaat door naar de 'knock-out' fase
- De wedstrijden duren vijftien minuten. Tussen de wedstrijden is er een pauze van vijf minuten
- Er is een superfinale tussen de winnaar van het onderbouw toernooi en het bovenbouw toernooi

Maak een speelschema waarin duidelijk wordt welke ploegen wanneer tegen elkaar spelen en waar ze spelen.

Breng het voetbaltoernooi onder de aandacht via posters waarin staat wanneer het toernooi is en wie eraan mee kunnen doen. Ook moet je een stukje voor de schoolkrant schrijven.

Alternatieve opdracht

Leer om dertig minuten achter elkaar hard te lopen. Je gaat dat doen door een 'van de bank naar vijf kilometer' (oftewel 'couch to 5k' of 'c25k' in het kort) schema te volgen. Er zijn er verschillende maar [deze](#) is erg geschikt voor beginnende hardlopers. Het schema duurt negen weken en je traint drie keer per week. Je begint elke trainingssessie met een warming up en eindigt met een cooling down. In week negen kun je dan dertig minuten achter elkaar hardlopen! Het is nog leuker als je het samen met een vriend(in) doet.

Doe wel heel voorzichtig. Hardlopen kan heel leuk zijn maar er is ook kans op blessures. Zorg ervoor dat je goede schoenen aan hebt en dat je niet te hard begint. Dit schema leert je om dertig minuten achter elkaar hard te lopen. Men gaat ervanuit dat je dan vijf kilometer hebt afgelegd maar als jij in dat halve uur vier kilometer kan doen, is dat ook meer dan oké!

Engels in het Nederlands

Stanley spreekt een mix van Nederlands en Engels. Hij is een Engelsman, maar hij is een tijdje op het eiland blijven plakken als visser en gids.

In het Nederlands zitten veel woorden die uit het Engels komen, zoals computer, speaker, wifi, shampoo en make-up. Deze woorden hoor je zo vaak dat je er meestal niet eens aan denkt dat ze uit het Engels komen. Maar er worden in het Nederlands ook een boel Engelse woorden gebruikt waar we wel een goed Nederlands woord voor hebben. Denk bijvoorbeeld aan de uitverkoop in een winkel, dat wordt vaak *Sale* genoemd. En als je een bericht op sociale media leuk vindt, 'like' je het.

Opdracht

In reclamefolders vind je over het algemeen veel 'onnodig' gebruik van de Engelse taal in het Nederlands. Neem een aantal reclamefolders en knip advertenties uit waarin veel Engels voorkomt: het Engels kan op het product zelf staan maar ook in de begeleidende tekst. Plak de advertenties op een groot vel papier en schrijf de tekst erbij zonder gebruik te maken van de Engelse leenwoorden. Geef met een markeerstift aan welke woorden je het lastigst vond om in het Nederlands te vertalen.

Het Noorderlicht

Het Noorderlicht is een natuurverschijnsel dat ontstaat wanneer deeltjes van de zonnewind in de aardatmosfeer komen. Het komt het meest voor in het gebied rond de noordpoolcirkel, maar af en toe kun je het ook in Nederland zien. De lucht kleurt dan groen of paars.

Opdracht

Leer meer over wat het Noorderlicht is en hoe het ontstaat door [deze webkwestie](#) te maken.

Een oud sprookje in een nieuw jasje

Het boek *Noorderlicht* is voor een deel gebaseerd op het sprookje *De sneeuwkoningin* van Hans Christian Andersen. Andersen schreef het sprookje in 1844 maar de schrijfster van *Noorderlicht* heeft het thema naar onze tijd gehaald. Veel sprookjes zijn al een paar honderd jaar oud maar de meeste thema's kun je ook hedendaags maken.

Opdracht

Kies een oud sprookje, zoals *Sneeuwwitje*, *Het lelijke jonge eendje*, *Doornroosje of De kleren van de keizer*, en schrijf daar een moderne versie van. Jouw verhaal moet zich in deze tijd afspelen en het verhaal moet ongeveer vijfhonderd woorden lang zijn.

No man is an island: John Donne

Ive wil niet op het eiland wonen want ze vindt eilanden maar saai. Als je er een keer om heen bent gelopen dan heb je, volgens haar, alles gezien en er valt niks de beleven. De vader van Ive reageert daarop met de zin: No man is an island. Dit is een bekende spreuk van de Engelse dichter John Donne. Het komt uit zijn boek *Devotions upon Emergent Occasions* dat hij in 1623 schreef nadat hij een ernstige ziekte had gehad. Met de zinsnede *No man is an island* bedoelde Donne dat ieder individu anderen nodig heeft om goed te kunnen functioneren en dat we deel uit moeten maken van een groter geheel om goed uit de verf te kunnen komen.

Naast dit heel serieuze boek schreef John Donne ook heel veel gedichten. Een paar bekende gedichten zijn: *The Flea*, *The Good Morrow* en *Death be not proud*.

Opdracht

Maak een boekblad over het gedicht [The Flea](#) van John Donne (een Nederlandse vertaling kun je [hier](#) vinden).

Een boekblad (in het Engels: OnePager) is een presentatievorm waarbij je kunt laten zien wat je van een gedicht hebt opgepikt. Dit doe je door een hele pagina te vullen met woorden én beelden die weergeven wat jij van het gedicht hebt meegekregen.

Je hebt een behoorlijke mate van vrijheid over hoe je het boekblad wilt invullen maar er zijn wel regels waaraan je boekblad moet voldoen. Deze kun je vinden op:

www.lesmaker.be

Let op: Als je deze opdracht bij het vak Engels maakt, dan moet het boekblad natuurlijk in het Engels geschreven worden!

Presentatie over de Sami

Ive wil met haar ouders op vakantie naar Lapland omdat ze daar het noorderlicht goed kunnen zien. Lapland is een gebied in het noorden van Noorwegen, Zweden en Finland. De bewoners van dit gebied worden de Sami genoemd en ze spreken een eigen taal, het Samisch, dat een beetje op het Fins lijkt.

Opdracht

Houd een mondelinge presentatie van ongeveer tien minuten over de Sami. Vertel iets over de geschiedenis van het gebied waar ze wonen en de inwoners. Geef ook informatie over de taal en de tradities van de Sami. Maak je presentatie levendig door afbeeldingen te zoeken en die tijdens je presentatie te tonen.

Sponzen

De vader van Ive maakt sponzen. Wilde sponzen zijn diertjes die in zee leven en het zeewater filteren. Ze zijn dus heel belangrijk voor het gezond houden van het zeewater maar door vervuiling sterven er veel af. De vader van Ive maakt (kunstmatige) sponzen om de diertjes te helpen het zeewater schoon te houden.

Opdracht

Maak een simulatie van hoe een spons werkt. Je hebt hiervoor nodig:

- Een lege petfles
- Een emmer
- Watten
- Zand
- Slootwater of modderwater
- Een priem, prikpen of mesje

Stap 1: Snijd de bovenkant van de petfles eraf zodat de opening groter is

Stap 2: Neem de petfles en prik een flink aantal kleine gaatjes in de bodem

Stap 3: Bedek de bodem met de watten zodat de gaatjes bedekt zijn

Stap 4: Leg een laagje zand over de watten heen

Stap 5: Houd de fles boven een emmer

Stap 6: Giet het slootwater langzaam in de fles

Het slootwater wordt gefilterd door het zand en de watten en als het goed is komt er nu helder water uit!

Let op: Drink dit gefilterde water NIET!

Helden

Ive moet van haar maatschappijleerdocent een filmpje maken over haar vader omdat hij hem een hedendaagse held vindt. Ives vader werkt namelijk aan een project waarbij hij de zee schoon kan houden. Daarmee helpt hij om een grote milieuramp te voorkomen.

Er zijn natuurlijk veel meer mensen die ervoor zorgen of gezorgd hebben dat de wereld weer een beetje beter werd. Je kunt daarbij denken aan mensen die zich inzetten voor milieu maar ook voor mensenrechten, wetenschap, cultuur of technologie.

Opdracht

Maak, net als Ive in het boek, een filmpje over een (hedendaagse) held. Leg in het filmpje uit wie de held is en waarom. Vertel kort iets over het leven van deze persoon: waar en wanneer leefde hij/zij, hoe zag zijn/haar gezin eruit, welke opleiding heeft hij/zij gedaan. Ga wat dieper in op wat deze persoon gedaan heeft om de wereld een beetje beter te maken.

Je filmpje moet ongeveer drie minuten duren.

Furies en andere mythologische figuren

Als Ive gaat paardrijden met haar moeder, Clara en Evi, stormen Ive en Evi ervandoor. Wanneer haar moeder hen weer ziet, is ze erg boos. In het boek staat dat ze 'als twee furies tegenover elkaar staan.' Furies zijn wraakgodinnen uit de Griekse mythologie. In het Grieks heten ze Erinyen, maar in het Latijn heten ze Furies, wat 'de verschrikkelijken' betekent.

Opdracht

Maak een informatieposter over acht vrouwelijke figuren uit de Griekse mythologie. Denk daarbij aan Aphrodite, Athena, Hera, Helena van Troje, Medusa, (een van) de muzen, enzovoort. Zoek een afbeelding van de figuur en schrijf in ongeveer 75 woorden wie het is en waarom ze bekend staat.

Het 'wie van ons' spel

In hoofdstuk 14 lezen we dat Ive naar 'De Schuur' gaat. De Schuur is een club voor jongeren van twaalf tot achttien. Evi is uitgenodigd door Melany, een meisje dat ze in de jeugdherberg heeft ontmoet. Als ze in De Schuur zijn, speelt Ive het spel *Wie van ons* samen met Melany en haar vrienden. *Wie van ons* is een spel waarbij je een vraag stelt die begint met 'wie van ons...', bijvoorbeeld, 'wie van ons kan het beste dansen?' Je kiest dan de persoon waarvan jij denkt dat die dat het beste kan.

Opdracht

Melany uit *Noorderlicht* zocht de vragen voor het spel *Wie van ons* op op haar telefoon. Voor deze opdracht ga jij er een kaartspel van maken. Maak minstens dertig kaartjes waarop je een vraag zet voor het spel. Schrijf een korte bijlage met spelregels en maak een leuk doosje om de kaartjes in op te bergen.

Alles stort in

Ive maakt een filmpje over het werk dat haar vader doet. Hij wil het filmpje wel een serieus karakter geven en daarom legt hij haar uit hoe de wereld werkt. Hij zet een rij dominosteentjes neer en zegt dat het voorste steentje de opwarming van de aarde voorstelt. Als de aarde te veel opwarmt, valt het steentje om en dan vallen alle andere steentjes ook een voor een om. Met andere woorden: alles stort in.

Opdracht

Schrijf een opstel of een kort verhaal met de titel "Alles stort in". Je hoeft je niet te beperken tot het thema klimaat en milieu. Het opstel moet 500 tot 750 woorden lang zijn.

Afronding

Ter afronding van het project rond *Noorderlicht* kunt u een dag(deel) inroosteren om de leerlingen hun gemaakte werk te laten presenteren. Het is leuk om daarvoor ook andere leerlingen, ouders, familie en vrienden uit te nodigen.

Het zou leuk zijn als er in de school of het lokaal een (semi-) permanente plek voor het werk van de leerlingen ingeruimd wordt.